Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

10. rujna 2026.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Okvirna odluka 2005/212/PUP – Oduzimanje imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom – Članak 2. – Materijalno područje primjene – Prometni delikt za koji je zaprijećena kazna zatvora u trajanju od više od jedne godine – Upravljanje motornim vozilom pod utjecajem alkohola – Direktiva 2014/42/EU – Zamrzavanje i oduzimanje sredstava i imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom u Europskoj uniji – Direktiva (EU) 2024/1260 – Povrat i oduzimanje sredstava – Članak 33. – Rok za prenošenje – Primjenjivost *ratione temporis*”

U predmetu C-655/24 [Latranov] [i],

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Rajonen sad Veliki Preslav (Općinski sud u Velikom Preslavu, Bugarska), odlukom od 9. listopada 2024. koju je Sud zaprimio 9. listopada 2024., u kaznenom postupku protiv

EZ,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: I. Jarukaitis, predsjednik vijeća, M. Condinanzi, N. Jääskinen (izvjestitelj), R. Frendo i A. Kornezov, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: R. Stefanova-Kamiševa, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 1. listopada 2025.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za bugarsku vladu, R. Stojanov i T. Cingileva, u svojstvu agenata,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, M. Wasmeier i I. Zaloguin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. prosinca 2025.,

* Jezik postupka: bugarski

[i] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Okvirne odluke Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (SL 2005., L 68, str. 49.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 87.), kako je izmijenjena Direktivom 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. (SL 2014., L 127, str. 39. i ispravak SL 2014., L 138, str. 114.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2005/212), članka 3. točke 3. Direktive (EU) 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o povratu i oduzimanju imovine (SL 2024./1260, L), te članaka 47., 49. i 52. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

2 Zahtjev je upućen u okviru kaznenog postupka pokrenutog protiv osobe EZ, nakon što je osuđena zbog upravljanja motornim vozilom pod utjecajem alkohola, što je kazneno djelo za koje je zaprijećena kazna zatvora od više od jedne godine, u kontekstu oduzimanja tog vozila.

Pravni okvir

Pravo Unije

Povelja

3 Članak 51. Povelje, naslovljen „Područje primjene”, u stavku 1. određuje:

„Odredbe ove Povelje odnose se na institucije, tijela, urede i agencije Unije, uz poštovanje načela supsidijarnosti, te na države članice samo kada provode pravo Unije. Oni stoga moraju poštovati prava i držati se načela te promicati njihovu primjenu u skladu sa svojim ovlastima i poštujući ograničenja nadležnosti Unije koje su joj dodijeljene u Ugovorima.”

Okvirna odluka 2005/212

4 U uvodnim izjavama 1., 2. i 4. do 10. Okvirne odluke 2005/212 navodi se:

„(1) Glavni motiv prekograničnog organiziranog kriminala je financijska dobit. Kako bi se postigla učinkovitost, svaki pokušaj sprečavanja i borbe protiv takvog oblika kriminala mora se, stoga, usredotočiti na praćenje, zamrzavanje, zapljenu i oduzimanje imovinske koristi od kaznenih djela. Međutim, to je otežano, između ostalog, kao posljedica razlika u zakonima država članica na tom području.

(2) Europsko je vijeće u zaključcima [sa sastanka] Europskog vijeća u Beču iz prosinca 1998. pozvalo na jačanje napora [Europske unije] u borbi protiv međunarodnog organiziranog kriminala u skladu s [A]kcijskim planom za najbolju primjenu odredaba Ugovora iz Amsterdama na području slobode, sigurnosti i pravosuđa [(SL 1999., C 19, str. 1.)].

[…]

(4) U stavku 51. zaključaka Europskog vijeća [iz] Tamperea od 15. i 16. listopada 1999. naglašava se da je pranje novca u središtu organiziranog kriminala i da bi ga se trebalo iskorijeniti pri svakom pojavljivanju te da je Europsko vijeće odlučno osigurati poduzimanje konkretnih koraka kako bi se pronašla, zamrznula, zaplijenila i oduzela imovinska korist od kaznenih djela. Europsko vijeće u stavku 55. također poziva na usklađivanje kaznenog prava i postupaka o pranju novca (npr. praćenje, zamrzavanje i oduzimanje financijskih sredstava).

(5) U skladu s Preporukom 19. u Akcijskom planu iz 2000. nazvanom ‚Sprečavanje i kontrola organiziranog kriminala: strategija Europske unije za početak novog milenija', koju je odobrilo Vijeće 27. ožujka 2000. [(SL 2000., C 124, str. 1.)], trebalo bi ispitati moguću potrebu za instrumentom kojim će se, uzimajući u obzir najbolju praksu u državama članicama i poštujući temeljna pravna načela, uvesti mogućnost ublažavanja, prema kaznenom, građanskom ili fiskalnom pravu, prema potrebi, tereta dokaza koji se odnose na porijeklo sredstava koje posjeduje osoba [koja je proglašena krivom] za kazneno djelo vezano uz organizirani kriminal.

(6) U skladu s člankom 12., o oduzimanju i zapljeni, Konvencije [Ujedinjenih naroda] od 12. prosinca 2000. o transnacionalnom organiziranom kriminalu, države stranke mogu razmotriti mogućnost traženja da počinitelj kaznenog djela podnese dokaze o zakonitom porijeklu navodne imovinske koristi od kaznenog djela ili druge imovine koja podliježe oduzimanju, do mjere u kojoj je takav zahtjev u skladu s načelima njihovog domaćeg prava i s prirodom sudskih [i drugih] postupaka.

(7) Sve države članice ratificirale su Konvenciju Vijeća Europe […] o pranju, traženju, zapljeni i oduzimanju imovinske koristi od kaznenih djela[,] [potpisanu u Strasbourgu 8. studenoga 1990. (*Serija europskih ugovora* br. 141)]. Neke su države članice podnijele izjave u pogledu članka 2. Konvencije koji se odnosi na oduzimanje kako bi bile obvezne oduzeti imovinsku korist samo kod nekoliko određenih kaznenih djela.

(8) U Okvirnoj odluci Vijeća 2001/500/PUP [od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL 2001., L 182, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku poglavlje 19., svezak 3., str. 58.)] utvrđuju se odredbe o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima. Na temelju te Okvirne odluke države članice također su obvezne izbjegavati stvaranje i podržavanje rezervi u pogledu odredaba Konvencije Vijeća Europe [o pranju, traženju, zapljeni i oduzimanju imovinske koristi od kaznenih djela,] koje se odnose na oduzimanje, u mjeri u kojoj je za kazneno djelo propisana kazna zatvora ili zadržavanja u trajanju od najviše jedne godine.

(9) Postojećim instrumentima na ovom području nije u dostatnoj mjeri postignuta učinkovita prekogranična suradnja u pogledu oduzimanja s obzirom da još uvijek nekoliko država članica nije u mogućnosti oduzeti imovinsku korist od svih kaznenih djela za koja je propisana kazna zatvora u trajanju od više od jedne godine.

(10) Cilj je ove Okvirne odluke osigurati da sve države članice imaju učinkovita pravila kojima se uređuje oduzimanje imovinske koristi od kaznenog djela, između ostalog, u vezi s teretom dokaza koji se odnose na porijeklo sredstava koje posjeduje osoba [koja je proglašena krivom] za kazneno djelo vezano uz organizirani kriminal. […]”

5 Članak 2. te okvirne odluke, naslovljen „Oduzimanje”, u stavku 1. predviđa:

„Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi mogla oduzeti, u cijelosti ili djelomično, sredstva i imovinsku korist od kaznenih djela za koja je propisana kazna zatvora u trajanju od više od jedne godine, ili imovinu u vrijednosti koja odgovara takvoj imovinskoj koristi.”

Direktiva 2014/42

6 U uvodnoj izjavi 9. Direktive 2014/42 navodi se:

„Ova Direktiva nastoji izmijeniti i proširiti odredbe okvirnih odluka [2001/500 i 2005/212]. Te okvirne odluke trebalo bi djelomično zamijeniti za države članice obvezane ovom Direktivom.”

7 Članak 3. te direktive, naslovljen „Područje primjene”, određuje:

„Direktiva se primjenjuje na kaznena djela obuhvaćena:

(a) Konvencijom sastavljenom na temelju članka K.3 stavka 2. točke (c) [Ugovora o Europskoj uniji] o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju dužnosnici Europskih zajednica ili dužnosnici država članica Europske unije [(SL 1997., C 195, str. 1.)];

(b) Okvirnom odlukom Vijeća 2000/383/PUP od 29. svibnja 2000. o povećanju zaštite kaznenim i drugim sankcijama protiv krivotvorenja povezanog s uvođenjem eura [(SL 2000., L 140, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 4., str. 179.)];

(c) Okvirnom odlukom Vijeća 2001/413/PUP od 28. svibnja 2001. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja bezgotovinskih sredstava plaćanja [(SL 2001., L 149, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 22., str. 22.)];

(d) Okvirnom odlukom [2001/500];

(e) Okvirnom odlukom Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o borbi protiv terorizma [(SL 2002., L 164, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 214.)];

(f) Okvirnom odlukom Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru [(SL 2003., L 192, str. 54.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 65.)];

(g) Okvirnom odlukom Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i kazni na području nezakonite trgovine drogama [(SL 2004., L 335, str. 8.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 80.)];

(h) Okvirnom odlukom Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala [(SL 2008., L 300, str. 42.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 135. i ispravak 2025./90126, L)];

(i) Direktivom 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i borbi protiv trgovanja ljudima i zaštiti žrtava trgovanja ljudima i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP [(SL 2011., L 101, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 180.)];

(j) Direktivom 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o borbi protiv seksualne zlouporabe i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP [(SL 2011., L 335, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 261. i ispravak SL 2018., L 128, str. 22.)];

(k) Direktivom 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP [(SL 2013., L 218, str. 8.)],

kao i drugim pravnim instrumentima, ako isti izričito predviđaju da se ova Direktiva primjenjuje na kaznena djela koja su u njima usklađena."

8 Članak 14. navedene direktive, naslovljen „Zamjena Zajedničke akcije 98/699/PUP i određenih odredbi okvirnih odluka 2001/500/PUP i 2005/212/PUP", u stavku 1. navodi:

„Zajednička akcija 98/699/PUP [od 3. prosinca 1998. o pranju novca, utvrđivanju, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine ili imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, koju je Vijeće usvojilo na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji (SL 1998., L 333, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 4., str. 163.)], članak 1. točka (a) i članci 3. i 4. Okvirne odluke [2001/500] te članak 1. prve četiri alineje i članak 3. Okvirne odluke [2005/212] zamjenjuju se ovom Direktivom za države članice obvezane ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u vezi s rokovima za prenošenje okvirnih odluka u nacionalno pravo."

Direktiva 2024/1260

9 Članak 33. Direktive 2024/1260, naslovljen „Prenošenje", u stavku 1. određuje:

„Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 23. studenoga 2026. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

[…]"

10 U članku 36. te direktive, naslovljenom „Zamjena Zajedničke akcije 98/699/PUP, okvirnih odluka 2001/500/PUP i 2005/212/PUP, Odluke 2007/845/PUP i Direktive 2014/42/EU", određuje se:

„1. Zajednička akcija [98/699], okvirne odluke [2001/500] i [2005/212], Odluka [Vijeća] 2007/845/PUP [od 6. prosinca 2007. o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili druge imovine povezane s kaznenim djelom (SL 2007., L 332, str. 103.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 116.)] i Direktiva [2014/42] zamjenjuju se u odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u pogledu roka za prenošenje tih instrumenata u nacionalno pravo.

2. U odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, upućivanja na instrumente iz stavka 1. smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu."

11 U članku 37. navedene direktive, naslovljenom „Stupanje na snagu”, navodi se:

„Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.”

Bugarsko pravo

12 U članku 53. Nakazatelenog kodeksa (Kazneni zakonik) od 1. svibnja 1968. (DV br. 26 od 2. travnja 1968.), u verziji koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka, navodi se:

„1. Neovisno o bilo kakvoj kaznenoj odgovornosti, oduzet će se u korist države:

a) imovina koja pripada osuđeniku, a bila je namijenjena namjernom počinjenju kaznenog djela ili je korištena u tu svrhu; ako ta imovina više ne postoji ili je prenesena, određuje se iznos koji odgovara njezinoj vrijednosti;

b) imovina koja pripada osuđeniku i koja je bila predmet namjernog počinjenja kaznenog djela, u slučajevima koji se izričito predviđaju u posebnom dijelu ovog zakonika.

[…]”

13 Iz članka 343.b stavka 1. Kaznenog zakonika, u verziji koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka, vidljivo je da se upravljanje motornim vozilom s uredno utvrđenom razinom alkohola u krvi većom od 1,2 promila kažnjava kaznom zatvora od jedne do tri godine i novčanom kaznom u iznosu od 200 do 1000 bugarskih leva (BGN) (oko 100 do 500 eura).

14 Nadalje, u stavku 5. tog članka 343.b propisuje se da će sud u slučajevima iz stavaka 1. do 4. navedenog članka u korist države oduzeti motorno vozilo koje je korišteno za počinjenje kaznenog djela i koje je u vlasništvu počinitelja kaznenog djela te, ako potonji nije njegov vlasnik, sud mu nalaže da plati novčanu vrijednosti tog vozila.

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 Presudom koja je postala pravomoćna 15. kolovoza 2024. osoba EZ proglašena je krivom jer je 27. srpnja 2024. u gradu Velikom Preslavu (Bugarska) upravljala motornim vozilom s razinom alkohola u krvi višom od 1,2 promila, odnosno 3,23 promila.

16 Osoba EZ osuđena je na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, uz rok kušnje od tri godine, te novčanu kaznu od 500 BGN (oko 250 eura). Također joj je izrečena sankcija „oduzimanja prava na upravljanje motornim vozilom” na vrijeme od jedne godine i osam mjeseci.

17 Rajonen sad Veliki Preslav (Općinski sud u Velikom Preslavu, Bugarska), sud koji je uputio zahtjev, u skladu s nacionalnim propisom nadležan je za odlučivanje o pitanju treba li u korist države oduzeti vozilo koje je korišteno za počinjenje kaznenog djela, a čiji je vlasnik počinitelj kaznenog djela, ili, ako to nije slučaj, naložiti mu da plati njegovu protuvrijednost. Iz odluke kojom se upućuje zahtjev razvidno je da je donesena odluka o povratu motornog vozila koje je korišteno za počinjenje kaznenog djela, pri čemu ono isto tako predstavlja materijalni dokaz, te da je, kada je riječ o oduzimanju ukupne protuvrijednosti tog vozila, određen prekid postupka do zaprimanja odgovora na prethodna pitanja postavljena Sudu.

18 U tom smislu, sud koji je uputio zahtjev ističe da je predmetno vozilo zajedničko vlasništvo, u jednakim dijelovima, osobe EZ i njegove supruge BS. Potonja nije sudjelovala u postupku oduzimanja jer nacionalni propis ne predviđa to sudjelovanje. Nadalje, taj sud precizira da je jedno drugo vijeće istog suda odredilo polaganje jamstva u visini polovine vrijednosti vozila za osobu EZ.

19 Sud koji je uputio zahtjev dakle i dalje vodi postupak o pitanju oduzimanja protuvrijednosti predmetnog vozila. U tom kontekstu on želi znati primjenjuju li se Direktiva 2024/1260, Okvirna odluka 2005/212 i Povelja na prometne delikte za koje je zaprijećena kazna zatvora, kao u slučaju prometnog delikta iz glavnog postupka, to jest upravljanja motornim vozilom pod utjecajem alkohola i/ili opojnih droga.

20 Ako je odgovor potvrdan, taj sud pita je li u slučaju da se motorno vozilo o kojem je riječ u glavnom postupku smatra sredstvom korištenim za počinjenje kaznenog djela u smislu članka 3. točke 3. Direktive 2024/1260, nacionalni propis kojim se predviđa obvezna zapljena vozila u slučaju počinjenja kaznenih djela u području prometa počinjenih nakon konzumacije alkohola i/ili opojnih droga, u suprotnosti s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u člancima 49. i 52. Povelje. Nadalje, navedeni sud izražava dvojbu u pogledu toga je li u skladu s člankom 47. Povelje nacionalni propis kojim se ne predviđa mogućnost da treće osobe koje su u dobroj vjeri stekle pravo vlasništva na imovini koja treba biti oduzeta u korist države sudjeluju u dotičnom kaznenom postupku i budu saslušane u vezi s tim oduzimanjem.

21 U tim je okolnostima Rajonen sad Veliki Preslav (Općinski sud u Velikom Preslavu) odlučio prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„1. Primjenjuje li se Direktiva [2024/1260], [Povelja] ili Okvirna odluka [2005/212] u slučajevima kaznenih djela u vezi s prometom koja su počinjena nakon konzumacije alkohola i/ili opojnih droga?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, predstavlja li motorno vozilo sredstvo korišteno za počinjenje kaznenog djela u smislu članka 3. [točke] 3. Direktive 2024/1260?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje, primjenjuje li se načelo proporcionalnosti na oduzimanje vozila na temelju članaka 49. i 52. [Povelje]?

4. Treba li članak 47. [Povelje] tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis poput onog iz članka 306. stavka 1. točke 1. Zakonika o kaznenom postupku Republike Bugarske, koji omogućuje da se u korist države oduzme motorno vozilo koje je korišteno za počinjenje kaznenog djela ili da se [državi] dodijeli njegova novčana protuvrijednost kad je motorno vozilo dijelom u vlasništvu osobe različite od one koja je počinila kazneno djelo, a da se pritom toj trećoj osobi ne daje mogućnost uključivanja u taj postupak kao stranke, niti joj je zajamčen izravan pristup pravosuđu?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

22 U svojem prvom pitanju sud koji je uputio zahtjev poziva se i na Direktivu 2024/1260 i na Okvirnu odluku 2005/212, kao i na Povelju.

23 Prema članku 36. Direktive 2024/1260, ona među ostalim zamjenjuje Okvirnu odluku 2005/212. U skladu s njezinim člankom 37., ta direktiva stupa na snagu dvadeseti dan nakon njezine objave u *Službenom listu Europske unije*.

24 Budući da je ta objava izvršena 2. svibnja 2024. i da je predmetni prometni delikt počinjen 27. srpnja 2024., taj delikt odgovara pravnoj situaciji nastaloj nakon stupanja na snagu Direktive 2024/1260.

25 Međutim, u skladu s člankom 33. stavkom 1. te direktive, rok za njezino prenošenje predviđen je za 23. studenoga 2026.

26 S tim u vezi valja podsjetiti na to da se novo pravno pravilo primjenjuje počevši od stupanja na snagu akta kojim je ono uvedeno te da se, bez obzira na to što se ne primjenjuje na pravne situacije nastale i konačno okončane dok je stari zakon bio na snazi, ono primjenjuje na buduće učinke tih situacija kao i na nove pravne situacije. Drukčije vrijedi, poštujući načelo zabrane retroaktivnosti pravnih akata, samo u slučaju kad se uz novo pravilo donesu posebne odredbe kojima se konkretno utvrđuju uvjeti njegove vremenske primjene (presuda od 13. srpnja 2023., Banco Santander (Upućivanje na službeni indeks), C-265/22, EU:C:2023:578, t. 37. i navedena sudska praksa).

27 U tom smislu, kada je konkretno riječ o direktivama, samo pravne situacije koje su okončane nakon isteka roka za prenošenje direktive u pravilu potpadaju pod njezino područje primjene *ratione temporis* (presuda od 13. srpnja 2023., Banco Santander (Upućivanje na službeni indeks), C-265/22, EU:C:2023:578, t. 38. i navedena sudska praksa).

28 U konkretnom slučaju, s jedne strane, djela iz glavnog postupka, to jest upravljanje motornim vozilom pod utjecajem alkohola, počinjena su prije isteka roka za prenošenje Direktive 2024/1260. S druge strane, prema dokumentaciji kojom Sud raspolaže, Republika Bugarska u trenutku počinjenja tih djela nije bila prenijela tu direktivu u nacionalno pravo. Iz toga slijedi da se Direktiva 2024/1260 ne primjenjuje *ratione temporis* na pravnu situaciju iz glavnog postupka.

29 Stoga valja zaključiti da svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita primjenjuju li se Okvirna odluka 2005/212 i Povelja na prometni delikt koji se sastoji od upravljanja motornim vozilom pod utjecajem alkohola i za koji je zaprijećena kazna zatvora od više od jedne godine.

30 Imajući u vidu pitanja suda koji je uputio zahtjev, treba provjeriti može li se prometni delikt, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, smatrati „kaznenim djelom” u smislu članka 2. stavka 1. te okvirne odluke, pri čemu treba napomenuti se taj pojam ne definira u navedenoj okvirnoj odluci.

31 U tom smislu, u članku 2. stavku 1. iste okvirne odluke određuje se da svaka država članica mora donijeti mjere koje su potrebne da bi se omogućilo oduzimanje, u cijelosti ili djelomično, sredstava i imovinske koristi ostvarenih počinjenjem kaznenih djela za koja je zaprijećena kazna zatvora u trajanju od više od jedne godine ili imovine u vrijednosti koja odgovara toj imovinskoj koristi.

32 Sud Unije može u određenim situacijama koristiti metode tumačenja koje smatra prikladnima da bi se pojasnio točan doseg naizgled jasne odredbe prava Unije, pri čemu tu odredbu treba staviti u svoj kontekst i tumačiti je uzimajući u obzir sve odredbe tog prava, njegove ciljeve i stanje razvoja u trenutku kad navedenu odredbu treba primijeniti (vidjeti u tom smislu presudu od

3. rujna 2024., Illumina i Grail/Komisija, C-611/22 P i C-625/22 P, EU:C:2024:677, t. 127. i navedenu sudsku praksu). Nadalje, okolnosti nastanka odredbe prava Unije također mogu biti relevantne za njezino tumačenje (vidjeti u tom smislu presudu od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 47. te navedenu sudsku praksu).

33 Kao prvo, kada je riječ o kontekstu u kojem se navodi članak 2. stavak 1. Okvirne odluke 2005/212, iz preambule te okvirne odluke, posebno iz uvodne izjave 1. u vezi s uvodnim izjavama 2., 4. do 6., 8. i 10., razvidno je da je njezin primarni cilj suzbijanje organiziranog kriminala. Nadalje, taj članak 2. stavak 1. odnosi se na kaznena djela „za koja je propisana kazna zatvora u trajanju od više od jedne godine”. Međutim, iz te uvodne izjave 8. razvidno je da se takve kazne spominju u kontekstu kaznenih djela na koja se primjenjuje Okvirna odluka 2001/500, odnosno one koje se primjenjuju na pranje novca. Ono je, prema uvodnoj izjavi 4. Okvirne odluke 2005/212, „u središtu organiziranog kriminala”.

34 Osim toga, treba uzeti u obzir i odredbe Direktive 2014/42 te posebno njezin članak 3. Naime, ta je direktiva, u skladu s njezinim člankom 14. stavkom 1., zamijenila prve četiri alineje članka 1. te članak 3. Okvirne odluke 2005/212, tako da odredbe te okvirne odluke, koje su ostale na snazi nakon donošenja te direktive, koegzistiraju s odredbama navedene direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2020., „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, t. 48.).

35 Iako se u tom članku 14. ne precizira koje su konkretne odredbe Direktive 2014/42 zamijenile odredbe Okvirne odluke 2005/212 i posebno njezin članak 3. stavak 1., treba istaknuti da se u članku 3. te direktive u bitnome preuzima popis pravnih instrumenata iz članka 3. stavka 1. te okvirne odluke, ali se pritom on proširuje i na druge instrumente, kao što se navodi u uvodnoj izjavi 9. navedene direktive. Iz članka 3. iste direktive razvidno je da se on, slično kao i članak 3. stavak 1. navedene okvirne odluke, odnosi na teška kaznena djela koja izravno ili neizravno potpadaju pod organizirani kriminal ili neko drugo područje kriminala koje može imati prekograničnu dimenziju. Međutim, upravljanje motornim vozilom pod utjecajem alkohola ili opojnih droga u načelu ne predstavlja takvo kazneno djelo.

36 Kao drugo, kada je riječ o cilju Okvirne odluke 2005/212, iz njezinih uvodnih izjava 1. i 7. do 10. razvidno je da je, vodeći se ciljem učinkovitog sprečavanja i suzbijanja organiziranog kriminala, zakonodavac Unije smatrao da je u okviru prekogranične suradnje nužno usredotočiti napore na otkrivanje, zamrzavanje, zapljenu i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom te u tu svrhu donijeti instrument za suzbijanje takvog kriminala koji će biti učinkovitiji od prethodnih, osiguravajući pritom da sve države članice imaju učinkoviti propis koji uređuje oduzimanje imovinske koristi ostvarene takvim kriminalom.

37 Prema tome, budući da prometni delikt poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku ne potpada ni pod organizirani kriminal ni pod područje kriminala koje može imati prekograničnu dimenziju ili težak karakter, on ne predstavlja „kazneno djelo” u smislu članka 2. stavka 1. Okvirne odluke 2005/212 i nije obuhvaćen njezinim materijalnim područjem primjene.

38 Kao treće, u prilog tom tumačenju govore i okolnosti nastanka Okvirne odluke 2005/212.

39 U tom smislu, iz obrazloženja inicijative Kraljevine Danske za donošenje Prijedloga Okvirne odluke o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (Priopćenje Kraljevine Danske, dokument Vijeća br. 9956/02 ADD 1) razvidno je da se ta inicijativa poziva na zaključke sa sastanaka Europskog vijeća u Beču u prosincu 1998. i u Tampereu od 15. i 16. listopada 1999. u pogledu različitih djelovanja koja se u bitnome odnose na

suzbijanje organiziranog kriminala na razini Unije, kao i na Preporuku o sprečavanju i kontroli organiziranog kriminala, Konvenciju Vijeća Europe o pranju novca, traženju, zapljeni i oduzimanju imovinske koristi od kaznenih djela te Okvirnu odluku 2001/500. Upravo se u tom kontekstu u navedenom obrazloženju spominje nužnost donošenja instrumenta horizontalne naravi kojim će se nedvosmisleno utvrditi obveze koje države članice imaju u slučaju tog oduzimanja.

40 Što se tiče pitanja suda koji je uputio zahtjev vezanih uz primjenjivost Povelje, treba istaknuti da se područje primjene Povelje definira u njezinu članku 51. stavku 1. prema kojem se, kada je riječ o djelovanju država članica, odredbe Povelje na njih odnose samo kada provode pravo Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 19. studenoga 2019., TSN i AKT, C-609/17 i C-610/17, EU:C:2019:981, t. 42. i navedenu sudsku praksu).

41 Nadalje, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, temeljna prava koja su zajamčena u pravnom sustavu Unije trebala bi se primjenjivati na sve situacije uređene pravom Unije (presuda od 19. studenoga 2019., TSN i AKT, C-609/17 i C-610/17, EU:C:2019:981, t. 43. i navedena sudska praksa).

42 Međutim, kao što to proizlazi iz točke 37. ove presude, prometni delikt o kojem je riječ u glavnom postupku, koji se sastoji od upravljanja motornim vozilom pod utjecajem alkohola, nije obuhvaćen materijalnim područje primjene Okvirne odluke 2005/212. Iz toga slijedi da oduzimanje vozila radi suzbijanja takvog delikta nije uređeno pravom Unije te se samim time ni Povelja ne bi trebala primjenjivati u konkretnom slučaju.

43 Imajući u vidu sva navedena razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da se Okvirna odluka 2005/212 ne primjenjuje na prometni delikt koji se sastoji od upravljanja motornim vozilom pod utjecajem alkohola i za koji je zaprijećena kazna zatvora od više od jedne godine.

Drugo, treće i četvrto pitanje

44 Imajući u vidu odgovor na prvo pitanje, nema potrebe odgovarati na drugo, treće i četvrto pitanje.

Troškovi

45 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom, kako je izmijenjena Direktivom 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014., ne primjenjuje se na prometni delikt koji se sastoji od upravljanja motornim vozilom pod utjecajem alkohola i za koji je zaprijećena kazna zatvora od više od jedne godine.

Potpisi